

tör nálunk is a neokantiánus irány s ezzel úgyszólván egyidejűleg a pozitivizmus is, mely utóbbi évtizedeken át a szaktudományi kutatásra is rányomta bélyegét. Ebből a szellemi talajból nő azután ki nálunk is korunk három uralkodó iránya: az értékelméleti, a logisztikus és az aktivisztikus. Mindezen áramlatok képviselői úgyszólván kivétel nélkül az Akadémián vagy ennek támogatásával fejtették ki munkásságukat s így az Akadémia filozófiai munkásságának fejlődése „nagyjában azonos a magyar filozófia általános fejlődési menetével”. Sajnos, nálunk — mint a szerző igen találóan állapítja meg — hiányzik a költészet és filozófia fejlődésének az a párhuzamossága, amely pl. a németeknél oly szembeötölő s főleg a gondolkodás eszközén, a nyelven érezteti előnyét, mert simulékonnyá és fordulatossá tette; nálunk a költészet szuverenül fejlődött és ez a filozófia elindulását kétszeresen nehezítette: bizonytalannal nem kis része van ennek abban, hogy spekulációnk csak az utolsó évtizedekben termette első nagyobb szabású alkotásait.

A tanulmány összefoglaló képet nyújt a lefolyt század magyar filozófiai irodalmáról, mégpedig ezúttal először filozófiai irányzatok alapján s a szellemi életünk jellegzetes és sorsdöntő nyilvánulásával való összefüggéseket felkeresve. Ma, amikor végre valahára nálunk sincs már ok az oly pesszimizmus kifakadásra, aminőt még Erdélyi János hallatott a magyarság spekulatív hajlamát illetőleg, kívánatos volna, hogy e tanulmány minél szélesebb körben elterjedjen s így az érdeklődést fokozza magának a magyar filozofálásnak múltja iránt is.

Prohászka Lajos.

Pintér Jenő: *A magyar középiskolák igazgatásának kézikönyve. A középiskolákra vonatkozó törvények, rendeletek, szolgálati szabályzatok és ügykezelési utasítások, magyarázatos gyűjteménye.* Budapest, 1926. Franklin-Társulat ny. (496 lap.)

Az 1926. év mély nyomokat hagy maga után középiskoláink belső életében, ugyanis ebben az évben látott napvilágot a középiskolák új Rendtartása, mely szerves kiegészítő része lett az 1924-ben kiadott *középiskolai tantervnek*. 1869 óta immár négy Rendtartás jelent meg s a középiskolai tanárság mindannyiszor annak az óhajának adott kifejezést, hogy nem elégséges a Rendtartás, nélkülözhetetlen annak kiegészítő része, a rávonatkozó útmutatások gyűjteménye. Ilyen cézzal adta volt ki 1881-ben Klamarik János *A magyarországi középiskolák szervezete és eljárása* és 1905-ben Pürchalla Imre *A magyarországi középiskolák rendje* c. művet. Ezek a művek annak idején kiváló szolgálatot tettek a középiskolai igazgatásban, de azóta olyan gyökeres változásokon esett át a magyar középiskola, hogy Klamarik és Pürchalla művei elavultak és csak történeti értékkel bírnak, a könyvpiacról pedig teljesen eltűntek.

A középiskolai tanárság általános óhajának s a gyakorlati élet parancsoló szavának tett eleget Pintér Jenő, a budapesti tankerület főigazgatója, amikor nagyarányú tudományos, irodalmi és tanügyi elfoglaltsága mellett, óriási anyagi kockázattal, a felsőbb hatóság támogatása nélkül kiadta a

Klamarik és Pirchala műveihez hasonlatos, de amazokénál sokkal jobban használható művét, *A középiskolák igazgatásának kézikönyvét*. Pintér Jenő e művében a gyakorlati élet követelményeit tartotta szem előtt; nem történeti átpillantásokat, nem tisztán elméleti pedagógiai és didaktikai kérdéseket tárgyal, sem rendeleti szöveggyűjteményt ad, hanem nagy rendszerességgel meg-
eleveníti előttünk a középiskola belső életét, bemutatja azt a lázas munkát, mely középiskoláink falain belül folyik és rámutat arra, hogy mi a kötelessége a középiskolával szemben a főigazgatónak, igazgatónak, tanárnak és a tanulónak egyaránt. Ez a könyv feleslegessé teszi a rendeletek tárának, Hivatalos Közlönyöknek böngészését, mert a legapróbb részletekig kiterjeszkedik a középiskolai adminisztrációnak minden pontjára. Az egész mű 17 fejezetre oszlik s a hozzácsatolt *Névmutató* olyan kiváló körültekintéssel és pontossággal van egybeállítva, hogy egy pár pillanat alatt a középiskolai adminisztráció legszövevényesebb ügyéről is pontos felvilágosítást és útmutatást nyerhet az érdeklődő.

Csak több lapra terjedő ismertetéssel lehetne érdeme szerint bemutatni Pintér Jenő könyvét, csak így lehetne kellőleg méltatni az ő nagy átpillantó-képességét és a középiskolai tanügy iránti rajongó szeretetét. Pintér Jenő kitűnő könyvének tanulságai fogják a világháború, a forradalmak s az azokat követő nehéz idők zavarai által sarkából kiforgatott középiskolát újjáteremteni. Örök hálával tartozik Pintér Jenőnek a mai tanárnemzedék, hogy időt, költséget nem kímélve, minden haszon nélkül összehozta azt a könyvet, mely nélkül egy lépést sem lehet tenni az iskolában. Pályatársaimnak figyelmébe ajánlom *A magyar középiskolák igazgatásának kézikönyvét*, legyen mindnyájunknak kötelességünk annak lapjait forgatni, mert az abból leszűrt tanulságokkal az országnak, a magyar fajnak teszünk megbecsülhetetlen szolgálatot.

Barthos Indár.

Heródek Károly: Emlékkönyv a vakok József nádor kir. orsz. intézete 100 éves fennállásának ünnepe alkalmára. Budapest, 1926. A Franklin-Társulat nyomása. (N. 8-r., 179 l.) Ára 4 pengő.

A vakok budapesti intézete, amint a könyv címéből is megtudjuk, a folyó évben töltötte be fennállásának 100. esztendejét. Ez idő alatt sok viszontagságon és hányattatáson keresztül jutott el mai díszes otthonába és működésének magas színvonalára. Az intézet József nádor kezdeményezésére keletkezett 1826-ban. Pozsonyban, de csakhamar Budapestre került, s előbb az Üllői-úton, majd később a Király-utcában, a mai Zeneművészeti Főiskola helyén folytatta működését, mígnem 1902-ben az István-úton levő tágas, modern, egészséges intézetbe költözött be, ahol külön pavillonban helyezik el az óvodás korú kis vak gyermekeket. Legnépesebb volt az intézet 1917-ben, amikor 264 vak növendék tanult benne. Ma 207 a növendékek száma. Ez a szám főleg a Trianonban ránk erőszakolt határok miatt esett le, de ettől eltekintve, örömmel kell tudomásul vennünk, amit a szerző a. 175. lapon megállapít, hogy a vakok